

Zpřesněné Desatero představ o větší slávě a směřování TAKu

ToRo / 8. února 2007

1) Změna je život!

Uvažování o změnách může usedlejší náтуры vyděsit, leč zbytečně. Proto hned v dalším bodu (viz. 2) upřesňuji, že změny by měly být ‚dramatické‘, ale rozhodně ne násilné. Změny, které mám na mysli by měly mít hlubší povahu a v tuto chvíli směřují do dvou oblastí: Ta první je souvisí se snahou vymanit se ze stereotypů a tradic, které neodpovídají současným zájmům a možnostem lidí. Druhá oblast pak rozšiřuje a posouvá pozornost – nejen na samotné akce, ale také na klubový život a na prostředí, které pro akce aktivity bude něco jako pařeniště....

Základní otázkou je, zda potřebujeme změny a asi v ní nebudeme zajedno. Ovšem některé problémy a rozpaky kolem tradičních akcí poukazují na jejich potřebu (nejvýraznější je zřejmě diskuse kolem PTH). Ostatně volání po nových akcích – což jsou vlastně také změny – zaznívá i ze stávající rady. Takže to spíš bude otázka povahy a rozsahu těch změn a otázka se posouvá na představy o smyslu klubu (viz. 3) v relaci ke skutečné situaci. Ve hře jsou individuální očekávání a možnosti, časem vytvořené posice a vztahy a řada dalších záležitostí (viz. 4). Zkušenosti z praxe pak ukazují, že pokud změny mají přinést výsledek, nemohou mít jen kosmetický charakter (perestrojky). Měly by být ‚dramatické‘, což ani tak neznamená ‚převratné‘, ale spíš odvozané od samotné podstaty (organizace – v tom případě TAKu a procesů / aktivit, kterými je naplňována).

Dál tedy moje představa, která se de facto odráží v uvedeném desateru a smysl klubu, které rozvádím dál. Pokud se týče samotných akcí mám širší představy o změnách, které přesahují nové akce. Nejde ani o to rušit ty akce, které se jeví být ‚problematické‘ jen proto, že nejsou to co bývaly. Typicky jsou to PTH, které neustále přitáhnou desítky lidí (spíše z mladších tras), ale nemohou obnovit tu úžasnou atmosféru ze zlaté éry. Nesdílím v tom úsilí PaSe (a dalších) o jejich revitalizaci, což ale nutně neznamená je zrušit. Asi bych uvažoval o uspořádání třicátého ročníku (v přiměřené podobě) jako derniéry. Podněcoval bych hojnou trasovou účast a adekvátního ducha... a ono se ukáže. Pokud to oživení nepřinese (asi ne) pak bych opustil diskuse a pozornost, kterou tomu TAK věnuje. Odkázal bych to na skupinu zájemců (ty mladší trasy), které se dohodnou a jistém termínu informují o situaci (povaha, disciplíny, termín...) a pozvou všechny ostatní. To je asi osud dalších akcí, které jsou typické a tradiční, snad primárně participací tras. Podobně je tomu i s jinými akcemi, které souvisí (povahou, organizací, financemi) s relativně vysokou účastí, zajišťovanou právě účastí lidí z tras. Je asi třeba se smířit s tím, že takových akcí ubude a hledal bych nové, které zaujmou... ale netlačil bych na pilu.

Jedinou výjimkou je zřejmě Stezka, i když některé změněné podmínky jsou obdivuhodně řešeny (vlak), je o čem přemítat. Konkrétně mám na mysli tradiční zakončení a konkrétně. Dostalo stávající podobu před čtvrtou Stezkou a usilovně jsme tehdy přemýšleli jak dát Stezce jednotící princip. A stalo se jím zážitky těch čtyřech dnů, presentovaných jako „zásluhy“ pasovaných rytířů. Myšlenka stále živá, ale při počtu tras se nedá dobře realizovat...

Namísto toho bychom měli připravovat a koordinovat solitérní akce (typicky Cesta na SZ, Potopení bitevní lodi Bismarc apod.). A pak je to celá řada akcí zaměřených na turistiku (případně něčím vyšperkovaných) jako jsou Velikonoce, vodácké zájezdy... Pořádají je trasy a některé (13., 15. a další?) je otevírají dalším. Měli bychom se dohadovat ne větší spolupráci, zvažovat jejich pořádání a sdružovat zájemce... Možná nic moc nového, ale nějak je postrádám, nebo splývají s trasovými akcemi (spousta ne příliš a dostatečně předem presentovaných nabídek na lyžování). A tak třeba postačí deklarace jejich pořádání, dohoda s organizátory a včasná presentace).

Jenomže to zatím mluvím jen o akcích typu ‚turistika‘, ke kterým tradičně přibude pár ‚společenských‘ (typicky bál, trasové sleziny, na některých trasách i víc). Myslím, že podle zájmu jsou sto se vytvořit skupiny, tendující i k jiným aktivitám. Jejich škále je nedohledná a jako příklad uvedu možnosti diskusí na určitá témata – už v létě (kolem voleb) se mlhavě zárodky objevovali...

S tím jak úvahy o akcích plynule přecházejí k dalším bodům je opustím a věnuji se právě těm dalším bodům. Dříve ale podotknu, že TAK nejsou jenom akce, ale také společenství lidí (víc k němu v bodě 3), které tvoří prostředí a ty tři záležitosti od sebe nelze oddělit.

2) Netlačit na pilu!

V žádném případě by změny neměly být násilné, měli bychom se na nich dohadovat a nechávat prostor pro aktivitu, spontaneitu a tvořivost lidí, tras a neformálních uskupení. To vždy byly a věřím že jsou či mohou být obrovskou předností celého společenství a souvisí se směřováním klubu. To by nemělo sledovat ‚jedinou správnou cestu‘, vymyšlenou někde ‚mimo‘ (majitelem, ideologem, radou...) a ani by

to nemělo naději na úspěch. Přesto to chce „vizionáře“ a myšlenky –z rady či z okolí – jejich diskusi a formování prostoru pro jejich realizaci.

Položme si další otázku, zda má rada klub směřovat o (jen) spravovat? Pokusím se vysvětlit rozdíl – pod pojmem správa se rozumí zajištění základních aspektů fungování, tj. vybrání příspěvků, rozesílání poradníku, koordinaci konání akcí... činnosti jsou ponechány samospádu. Naproti tomu směřování znamená řadu dalších činností, které jsou často spojovány s řízením a to v té tradiční direktivní podobě, která směřuje k byrokracii a pořádku (řádu), formalizaci (a velení). Obáváme se, že v něm budou prosazovány něčí představy a cíle, které budou omezovat naše názory, zájmy a prostor pro jejich realizaci. Ale to je zjednodušující pohled, hluboce zakořeněný v široké veřejnosti a do značné míry i v profesní praxi (managementu, businessu, státní a veřejné správě...). Nebudu tady rozvádět jiná pojetí řízení (trochu to souvisí s mojí profesí) a místo toho uvedu myšlenku F.A. Hayeka, ze závěru jeho proslovu při přebírání Nobelovy ceny. Snad jen drobné podotknutí, že Hayek (a jeho pojetí trhu) je založené právě na spontaneitě a respektu k jednotlivým lidem (a že je – asi bez skutečného porozumění – zjednodušováno právě naivními a často dogmatickými liberály v oblasti ekonomie):

Nemá-li člověk ve svém úsilí zdokonalovat společenský řád nadělat více škody než užítku, bude se muset naučit, že na tomto poli, stejně jako na jiných, kde převládá podstatná složitost nějakého organizovaného druhu, nemůže dosáhnout úplné znalosti, která by mu ovládnutí událostí umožnila. Bude tudíž muset těch znalostí, kterých může dosáhnout, využít nikoliv ke tvarování výsledků tak, jak dílo svých rukou tvaruje řemeslník, nýbrž spíše ke kultivaci růstu tak, že mu poskytuje náležitě prostředí, jak to dělá pro své rostliny zahradník.

Ta metafora by možná chtěla vysvětlit třeba pojem *znalost* (výrazně jiné, než to co se bifuje ve škole), ale i bez toho dost výstižně vyjadřuje to co mám na mysli tím ‚směřováním‘: Musím(e) uvažovat o tom co chceme vypěstovat a pak tomu nechat volný prostor a vytvářet vhodné prostředí. Důležitá v tom je ta myšlenka omezené individuální znalosti a z toho vyplývající potřeba diskuse a... Ta diskuse musí skončit a přejít o konkrétních činnostech, které nakonec musí někdo navrhnout, formulovat... a také realizovat. A to je podle mne role rady.

Snad někdo ohrne nos nad použitou citací a mě se zalíbila především proto, výstižným přirovnáním vystihla moje přesvědčení a zaštitila je navíc autoritou moudrého člověka. A podotknu, že tomu tak v TAKu bývalo a těm kdo pamatují připomenu spoustu diskusí, poradní vandry, Velké rady a následná orientace činnosti, vymyšlené a realizované akce a samovolně formované prostředí... Nechci říct, že tomu dnes není, ale přesto rozdíly pociťuji (a vyslechl jsem i názory na správné roli rady).

A drobné podotknutí – i tenkrát ten proces vedl k použití pojmu „majitel TAKu“. V září, cestou z Totes Gebirge, jsme jej probrali s Marianem Hořejším (autor) a já vzpomínal jak mě to z počátku zlobilo (dnes je to titul téměř čestný) A vzpomněl jsem si na to opět především, když Ivan Fridrich vyprávěl jak radní chtěli poznat trasy v ústřety návštěv jim znělo „inspekce z TAKu“. Nenechme se tím odradit, nebudeme jako dřív. Ale ona zlatá éra vyrostla z takového prostředí, ze směřování a měli bychom se o to pokusit znovu, i když konkrétní výsledky budou jiné.

3) Kdo jsme?

Otázka, kdo jsme je bláhová jen na první pohled. Ve skutečnosti se jedná o jakousi (sebe) reflexi toho, co nás spojuje. Uvažovat o povaze a podstatě toho, co drží klub pohromadě víc než čtyřicet let a to (1) V podmínkách, výrazně jiných než v době vzniku a rozkvětu a také (2) v souladu různých profesí, vzdělání... a dnes už také dvou generací . Tady bychom měli hledat to, co nám dává radost a smysl dění a od toho odvozovat typy akcí a aktivit. Možná to někdo nazve ‚zbytečnou vědou‘, ale umíte smysl a specifika klubu pojmenovat (to zdaleka nejsou jen „akce“)? Nemusím se ani beze zbytku shodnou na několika zřetelně formulovaných záležitostech, ale měli bychom o tom uvažovat.

Ta otázka padla v souvislosti s inovací jedničkových www stránek a snahou v preambuli uvést, kdo jsme. Dostal jsem to na triko s představou, že to je otázka hodinky, pak konsultace, úprav a bude to. To se možná týká pár vět, určených nezvané veřejnosti, něco jako že jsme postarší (mladší prominou) pašáci, co pořád ještě jezdí po horách a mají rádi zpěvanky... Ale řeč přišla také na falešnou předpověď (Dana Posekané, novinářky z MF) z konce šedesátých let: Vydržíte pár let - pět šest – a pak se rozpadnete jako ostatní. Je to skoro padesát let a na slezinách potkávám lidi, kteří pravidelně jedou z dalek přesahujících sto kilometrů. Stojí jim za to (jen) ten zpěvankový večer? A co nás tedy spojuje. V jednoduchém vyjádření většina lidí odpoví stručně „bezva parta“, aloe v čem spočívá ta bezva parta.? Věnoval(i) jsme tomu dost času mluvili spolu, požádal jsem o zamyšlení část lidí a mluvil s nimi mezi čtyřma očima. Některé z těch odpovědí byly až nepříjemně niterné, objevovaly se připomínky k lidem, ke vzájemným vztahům, respekt k lidem, kteří to

táhnou a z (menší) části i rozpaky o formách vedení (většina roli lídrů respektuje). A také se objevila řada nápadů a námětů, jak věci vylepšit, jak řešit konflikty, které neřešíme především proto, že o nich nevíme nebo vědět nechceme.

Samovolně se také objevila také ta dualita TAKu – na jedné straně samotný klub, na druhé straně pantakové společenství. Řada lidí, kteří už dlouho nejsou v klubu uvádí čísla svých členských odznaků – pro ně to členství pořád něco znamená. A naopak řada lidí, kteří se samotným klubem neměli nic společného se k TAKu hlásí a vlastně ani nerozlišuje... Takže co jsme? A nepochybně obojí a už jsem tu výhody takového uspořádání presentoval dřív. Ale napadá mě, proč si tedy platíme příspěvky? Proč nemáme přednost na akcích, které pořádáme (pořádá TAK)? A pořádá ji vlastně TAK, když nikdo z pořadatelů není v klubu? Kdo drží finance a zaplatí ztrátu, když se to nepovede? Kdo nese odpovědnost (dokud se nic nestane (zdánlivě o nic nejde, ale ono už se stalo)?). Řada otázek a neumím beze zbytku odpovědět a moje odpověď není rozhodující. Nicméně pokud se budeme snažit na ně (a řadu dalších) odpovědět, ujasníme si řadu záležitostí, které nám umožní se lépe orientovat a směřovat dění. Já vím, že to řada lidí považuje za zbytečné, za to vědu. Ale zúčastnit se té diskuse zúčastnit, důležité je aby měli možnost. Jak ji využijí je na nich.

Mezi cíle, poslání či prostě to, o co mě (a myslím nejen mě) táhne, a co je významnou specifikou je právě to společenství lidí, jeho atmosféra a soudržnost. Vylíčím to příběhem, který mám od Štěpána Reže (asi před půlroka rokem): Líčil v něm nějaké obchodní jednání, kde se provalilo, že je z TAKu a protistrana se rázem chovala přátelsky (tykáni) se vstřícností, která přesahuje tradiční business. A přítomný šéf protistrany konstatoval, že už to zažil po několikáté: Jakmile zazní TAK chováte se jinak, jste jako zednářská lože lidí, a jde vám o lidi z komunity... Tak jak tomu rozumím je to asi širší ta komunita se za totality poměrně snadno a jasně vymezila proti tomu ‚zbytku‘ světa. Dnes je to výrazně jinak a přesto mám, že i dnes stojí za to si ji pěstovat a vymezovat se proti světu, který je typický takovými projevy jako jsou:

- kulturou, která degradovala na (levnou) zábavu typu (Vyvolení apod.)
- všudypřítomnou a většinou nesmyslnou reklamou,
- zoufalá praktiky politické garnitury a ‚špinu‘ odpovídajících praktik,
- právní positivismus založený, výkladu litery zákona (slova) víc spravedlnost,
- profit těch mazaných, kteří nedbají zásad společného žití a tak či onak oblafnou ostatní,
- výhody vyplývající z plavby s hlavním proudem, přestože na něj nadávám...

Omlouvám se, pokud jsem se rozohnil a maluji černou barvou a ani nechci moralizovat, spíš mi jde o vyjádření toho kontrastu mezi společenstvím a světem mimo něj. A s ohledem na uvedené (snad zbytečnou) poznámku, že jsem vpravo orientovaným voličem s dodatkem, že jednoduché členění práva/levá je zoufale zjednodušující a nejsem oním naivním liberálem (co nečetli a zaštitují se Hayekem).

Právě to prostředí, kde lze mezi shodně smýšlejícími lidmi, kde nepsané principy platí víc než chytračení slov a činů... Jistě to společenství a prostředí, které jej formuje a je jím formováno, není jediný důvod mého návratu ale téměř jistě je důvodem nejvýznamnějším. A tu zjišťuji, že to není to co bývalo a řada lidí mi to cítí podobně. Není to na stýskání a je jistě řada důvodů – třeba se někomu líbí Vyvolení a pokud je sami neprovozujeme to je jedno, slyšel jsem (více či méně z blízka) o případech, kdy zmíněná důvěra byla nenaplněna (jistě to má reálné meze) či dokonce zklamána a možná, že si toho sebou z venku neseme až příliš. To všechno je normální (a vyskytovalo se i dřív) ale je otázkou, zda se s jeho narušováním chceme vyrovnat. Nemám na mysli sankce, které jsou až na konci cesty (na jedničce „vyloučili“ oblíbeného člena trasy, který nechával v hospodě dluhy – a propos, kdo je členem trasy?). Spíš jde před těmi věcmi nestrkat hlavu do písku a o věcech mluvit a to ne po straně, ale spíš tváří v tvář (i takový problém na trase máme a na webovských stránkách lze najít další, více zjevné. A také mě překvapila nedorozumění, možná i to (nevinné) chytračení a možná i nedůvěra, které to prostředí narušují. Především tu důvěru ale získáme jen tím, že se budeme lépe znát a to je důvodem, proč bychom měli mít mnohem bohatší interní život... Po těch letech v tom mám handicap, ale zdaleka e to netýká jenom mě. A navzdory tomu, co píšu jsem v tom společenství rád, což ovšem neznamená, že v něm nemůžu být ještě raději.

4) **Jací jsme (a kde jsme)?**

Zároveň bychom si ale měli uvědomit, v čem se lišíme: Není to jen věk, ale také zdraví, otázka finančních možností, konkrétních zájmů a názorů... Odtud by mohlo a mělo pramenit nejen vědomí a tolerance rozdílů, ale také odpovídající rozmanitost našich aktivit. Opravdové porozumění změněným podmínkám pak dává šanci si uvědomit řadu věcí. Například proč se objevují problémy kolem tradičních akcí, které byly v době vzniku úspěšné a zformovaly TAK a jeho činnost v určitých podmínkách. Naopak si lze uvědomit, jaké jsou dnes příležitosti, čeho dnes můžeme využívat (a adekvátně akce koncipovat či inovovat).

Už jsem nakouzl to vnější prostředí, které se dramaticky nezměnilo a dávám souhlasím s těmi, že bez totality by TAK možná nevznikl nebo nepřežil. Ale k tomu nemá cenu se vracet, spíš si uvědomme možnosti, které rozptylují zájem. Nejsme sto porovnat exkluzivitu pár zájezdů na evropské hory, které jsme tak či onak pro TAK získali s prakticky neomezenými možnostmi, které dnes máme - viz ta kvanta lyžování v Alpách, cesty za moře...

Ale objevují se nové rozdíly, které nás s průměrným soc. platem neodlišovali – totiž peníze. Při všech odletech za oceán mi bylo líto, že nejedou někteří lidé. A při organizaci podzimní cesty do Rakouska jsem se potkal s prostým konstatováním „na to nemám“. Podobně na tom je i zdraví, i když tam to je složitější a mnozí se svým bolístkám až příliš rádi oddávají. Před deseti léty jsem zatím nekončící seriál akcí nazval „Druhý dech“ s tím, že vystihuje překonání pohodlí na straně jedné a omezení dané fyzickými schopnostmi. Rozdělil nás na „lazary“ a „rafany“ s tím, že pojmu rafani se mladí budou usmívat (doufám, že ne vysmívat). Navíc je to relativní – já relativní rafan jsem na Mnt. Whitney supěl, zatímco rafan Kánský vrcholové partie zdolal během. A na vrchol vyšla moje Helena, přestože se zdravím léta lavíruje... A výstupu se nezúčastnil Dušan s dvojitým baypassem, i když v nižších výškách byl rovnocenným partnerem a tůně kaňonu Left Fork proplaval jako první ... Left Fork je klasifikován jako canyoneering 3. stupně obtížnosti, kromě tůněk pár slanění, jednou i do malého vodopádu. Spontánně jsme se shodli, že nám to stojí za to, nakonec si jeden dva lidé udělali vlastní program a výše si netroufl nikdo. Některým lazarám jsme naložili pár věcí do svých batohů a spokojeni jsme byli všichni. Snad se to zdá samozřejmé a může se zdát být zbytečné o tom psát.

Ale těch méně zřejmých rozdílů je mnohem víc a my bychom o nich měli uvažovat a reflektovat pestrost nabídky. A přesvědčit ostatní, že být lazarem (v jakékoliv oblasti) není ostuda, že jsme sto si pomoci a mít radost, že to zvládneme jako parta. I to je možná na (některých) trasách zohledňováno (??), ale pořád – zejména v TAKu je to ale může být reflexe rozdílů významným počinem pro to, abychom rozšířili činnost, uspokojili i ty, kdo se v té tradiční nenajdou a také se všichni poznali.

Situace si zdá (mi) zdá být zřejmá, ale přesto dvě poznámky. Ta první se týká skutečnosti, že diverzita akcí se netýká jen (zdraví, peněz) a turisticky, ale i zájmů a typů aktivit (kultura, vzdělání, diskuse...). A ta druhá je hozenou rukavicí a týká se rozdílů ve finančních možnostech. Proč si pomůžeme s těžkým batohem a nejsme sto obdobně podpořit ty, komu chybí (do Rakouska třeba) tisícovka? Teď prosím neprovokuji upřímně se ptám, protože jsem o praktickém řešení uvažoval (a do nějaké míry jsem našel i ohlasy), ale řešení neznám. Nezávisle na tomto pamfletu, budoucnosti TAKu a výsledku voleb prosím každého, kdo má nápad či dokonce zkušenosti, aby mi dal vědět.

5) Rozvoj aktivity & klubu.

Ve své podstatě má TAK má dvě podoby: (1) V užším slova smyslu ty, kdo zaplatí příspěvky (a více či méně pravidelně) chodí na schůze... a (2) Pantakové společenství několika stovek (možná několika tisíc) lidí, vázaných na trasy. Dnes je zřejmě bohatší život na mnoha trasách než v klubu samotném a nic proti tomu. Dokonce je to pochopitelné a přínosné - právě existence společenství ‚sdruženého kolem klubu‘ je naší významnou předností. Nicméně samotný (užší) klub v tom prostředí hraje významnou roli a jeho soudržnost a interní aktivity nepochybně (1) více uspokojí některé z nás a (2) prospějí i celkovému (pantakovému) dění.

Snad je patrné, že se pokouším rozlišit jako klub tu užší a více formální skupinu toho, co je společně s pantakovým společenstvím chápáno jako TAK. A pokud to není patrné z předchozího, pak v kontextu dalších bodů je snad zřejmé proč považuji jeho aktivizaci za významnou. Asi to znamená změnit postupně povahu schůzí tak, aby mimo projednávání konkrétních záležitostí (kdy, co, kdo...) půjde o obecné principy a konceptuální záležitosti, kde se objeví víc humoru... Možná to není na schůzi a prostor posluchárny, ale na ta sezení v hospodě, která se neuzavřou u jednotlivých stolů (to není výzva skupinám, ale reflexe přirozených podmínek, které k tomu vedou). Za úvahu stojí výroční vandr či alespoň vandr poradní a řada dalších aktivit. S vědomím problémů jsem uvažoval jsem i o TAKových slezinách, male ty bjsou reálné spíš v jakési spolupráci se (střídajícími se trasami ??? – viz návaznost dalšího bodu). A do toho přišel nádherný nápad Jany Vorlové, který si mě plně získal a se svolením jej přetiskuji:

... a ten sen - TAKová hospoda - tedy i pro veřejnost, jinak by se neuživila, ale s tím, že by v kteroukoli hodinu bylo jisto, že si sedneš a potkáš nějakého kamaráda a s místností TAKově vyzdobenou pro trasovní sleziny (takže hudba každý den)

Na první pohled to vypadá nereálně, ale proč? A zabili bychom tím víc much jedou ranou včetně problémů, že na Jižním Městě se vedoucím tras na velkou radu moc nechtělo (podle Ivana). Ale zvýšit kredit a atraktivitu klubu lze i jinými formami, už dříve (snad) aplikovanými rozdíly různých poplatků, přes prioritu účasti členů na akcích s omezenou kapacitou. Primárně ale sdílením společných zážitků z akcí a práce, se sdílením příběhů (viz. informace – bod 10), možná jakousi vhodnou formou rituálů a

podporovaných tradic (má TAK vlajku? (veřejným ?) předáváním odznaků ... Nepůjde to snadno, ale začít se dá a stojí to za to.

6) **Koordinace společenství.**

Zatímco předcházející úvaha směřuje k samotnému klubu, pak v tom bodě jde o trasy a celé to společenství. Trasy se od sebe značně odlišují jak objemem tak povahou aktivit, ale také formou organizace, způsoby vedení či spoluprací s klubem a s ostatními. Pokud si zmapujeme skutečný stav může to být nejen užitečné a inspirativní, ale umožní to víc a lépe provázat činnost klubu a společenství. Nemá smysl věci vyžadovat, spíš jde o to podpořit a koordinovat ty trasy, které budou mít zájem (a neztracovat ty, které si podrží své ‚splendid isolation‘).

Zmíněná dualita vede ovšem k úvahám o vzájemném vztahu klubu a tras na straně jedné, respektive vztahů lidí, které (nutně) nemusí mít trasu jako organizační mezičlánek. Tím nechci v žádném případě trasu jako svébytnou a autonomní komunitu přehlížet, ani v nejmenším. A přesto to význam pro případnou komunikaci...

Trasa je v některých ohledech jiná než klub, především formou uspořádání. Na rozdíl od TAKu není organizací formální v tom smyslu, že má svoje stanovy (a registraci na MV), ale také radu jako volený orgán a jasně vymezené členství (vázané primárně na zaplacení příspěvků). Volba je aktem, ze kterého povstává statut těch několika lidí s volně a přece jen zjevně vymezenými právy a odpovědností.

Na většině tras tomu tak není a je otázkou kdo do trasy patří (je členem) kdo ne a ani statut vedoucího není formálně vymezen. Výjimku zřejmě tvoří třináctka, možná i někdo jiný, ale to nevím a nevím ani o tom, že by někde byly vymezeny základní principy fungování a vzájemného soužití... Přesto trasa vyvíjí činnost, organizuje, vybírá peníze, nese odpovědnost a to nejen za ty peníze. Ta spadá jednak na organizátory jednotlivých akcí a celkově pak na vedoucího, případně na pár lidí, kteří s ním tak či onak spolupracují. Jak se člověk stává vedoucím trasy je otázka a obvykle je to proces, ve kterém se prolíná neformální autorita člověka a ochota (čas) tu funkci vykonávat. Většinou je na to sám, co se organizace akcí týče se lidi sejdou, co se týče věcí obecných to bývá horší a spíše bývá sám, možná podporován pár jedinci... (podotýkám, že se opírám o zkušenosti a znalosti, které mám a opětovně rád uvítám jiné zkušenosti). A tak se vedoucí ocitá v dost nevďěčné roli - nosí kůži na trh, je přirozeným arbitrem norem, třecí plochou mezi vnějším světem a trasou (lidmi na trase...). Běžně se to zvládat a nachází oporu, horší je to ve chvíli, kdy dochází ke konfliktům. Ty skutečnosti se týkají nejen vedoucích tras, ale všech úrovní lídrů, lidí, kteří něco dělají pro ostatní a já se jí věnuji v dalším bodě.

Vedoucí trasy ale má pozici výjimečnou ve dvou ohledech – první souvisí s už zmíněným řízením záležitostí mimo konkrétní akce a druhá ve zprostředkování vztahu k TAKu. Není v tom sice sám, na trase jsou obvykle i další členové klubu, ale role vedoucích tras je jedinečná. Odvážím se tvrdit, že vztah trasy a TAKu je rozhodující měrou právě na nich. Na tom jak informují a to nejen předáváním faktů, ale způsobem jakým to dělají a vlastním zaujetím, tím jak vnímají TAK oni sami. Myslím, že dnes je tato skutečnost a s ní spojené členství v klubu významnější než původní (a dodnes nezanedbatelná) formální odpovědnost. Dotýkám se tak problému, který není zřetelně ošetřen a stojí za hlubší úvahu. Nemám při tom na mysli konkrétní situaci (tuším, že to byla dvanáctka ?) jako obecně platné poměry. A souvisí i se způsobem komunikace (internet ?), který by alespoň z části překonal úzké hrdlo, kterým v komunikaci sehrává vedoucí. Možná si v tento okamžik nerozume, tak jasně a zřetelně: Není to obcházení vedoucích tras, ale pojistka proti subjektivnímu chápání věcí, které je sice přirozené a přesto by nemělo být brzdou jiného vidění a omezením aktivit. Prostě jen dobrá presentace informací, která se neomezí svou povahou na fakta a nebo na klub, ale bude respektovat celé to společenství. A dál budu šéfy už jen podporovat (viz. 7).

Důvod, proč se o tom rozepisuji souvisí se situací s aktivitou tras a trasových lidí, která se dnes posunuje mimo klub. Pojem pantakové společenství znamená něco jako ‚všetakové‘ a implicitně vymezuje centrální roli klubu. Něco ve smyslu organizátora, garanta a nebo koordinátora dění na straně jedné a onoho ducha společenství na straně druhé. Je to otázka, kterou jsem nakoukl již v souvislosti s reflexí změněných podmínek a konání nových (typů) akcí společně s trasami. Vyplývá mi z toho naléhavá potřeba zahájit diskusi s trasami a v té hrají roli obě strany, na trasách pak především jejich vedoucí. Na ně bych apeloval – jsou přece členové klubu – a snažil se přesvědčit a zainteresovat. Neměli bychom se nechat odradit (možná) počátečním nezájmem a těmi vtípkami i ‚inspekci‘, které jsou přece sranda, ale ten osten v nich je pěkně nepříjemný (a radní o tom asi vědí své). A začal bych těmi trasami, které jsou k diskusi a spolupráci otevřeny a s těmi lidmi, kteří komunikují napříč společenstvím (a díky půltým Stezkám, Spanilce... je jich hodně). Předem se na přínosu musíme shodnout a pak načrtnout reálné aktivity, zvážit výhody (především finanční a organizační) a s tím přijít před trasy.

7) Nejsou lidi...

Obecně platí, že pro činnost každé podobné skupiny je rozhodujících asi 20% aktivních a iniciativních lidí (a v TAKu tomu není moc jinak). Nemluví se o tom proč to tak je a zda a nebo nakolik těch dvacet vytěsni prostor pro aktivitu těch ostatních (což je mizérie). Možná tady je prostor pro větší angažovanost lidí a také podpoře inovací, o kterých jde řeč. Myslím, že bychom měli prostor pro iniciativu jednotlivých lidí nejen důsledně střežit, ale také vědomě vytvářet – obracet se na lidi, dávat dohromady ty méně smělé či zkušené s mazáky... Každopádně bychom si měli považovat všech, kdo jsou aktivní, kdo pro ostatní něco dělají, měli bychom podněcovat iniciativu jednoho každého. Dobrým počinem pro oživení může být oslovení známých ‚firem‘ ať už z minulosti nebo z tras a jejich zainteresování na TAKovém dění. Zdá se mi v té souvislosti, že nedocenená je obrovská role vedoucích tras, jejich respekt, koordinace a také uznání a podpora.

Lehce načrtnutý problém na jedničce má jádro v odpovědnosti (šéfa) za objednané večere a problému, že řada lidí večerela cestou někde jinde. Pivko dvě, či frťan navíc pak gradovaly problém do osobních rozměrů, které mi všichni líčili (nebyl jsem u toho) jako zcela nebývalou událost. Veřejně se o tom nemluví, čas od času se při nějaké příležitosti někdo zmíní v menší partě a interpretace se od sebe liší, podle toho, kdo kde večerel. Přesto je to třináctou komnatou, která mě uvádí do rozpaků – obě strany mám velmi rád a strávil jsem s nimi spoustu krásných chvil na horách na horách (a doufám ještě strávím)... Ale s jednou ze stran si od fatranské Stezky jen dopisují. Nebyl jsem a znám obě interpretace i fakta, kterou jsou presentována či akcentována podle té večere, stejně jako otázka informovanosti, které s problémem souvisí. A přesto se stavím za šéfa (a organizátora obecně). Dobře znám a umím zhodnotit čas, práci a emoce, které vkládá do přípravy, aby někdo, kdo nenese odpovědnost ani kůži na trh pak způsobil problémy pro přesahující toho, kdo tu odpovědnost má. A to není vše – pár piv či frťanů navíc, ten známý démon uvolnil emoce a - padala slova, která nelze vzít zpět (snad jenom spláchnout nějakým společně vypitým pivem či frťanem – ale pozor na démona).

Vzpomněl jsem si na to, když jsem nedávno nahlédl do šestnáctkové Drbárny. Moc těm událostem nerozumím (ostatně kus je vymazán) a nechci ani nemohu být arbitrem a v tuto chvíli mi nejde o záležitost samotnou, jako o dvě obecné otázky. První je zda se týká TAKu situace, kdy vedení (nejen vedoucí trasy) hájí onoho ducha společenství a případně na to má klub v určité chvíli reagovat. Druhá otevírá problém nakolik má je to záležitost společenství a tedy i presentace názoru někoho jiného (což se stalo). V obou případech si myslím, že ano a v prvním, že je to dost významná záležitost: Myslím, že členové TAKu jsou něčím jako zastupiteli či představiteli TAKu na trase, a že je - v intencích uvedených o pár řádek výše – měli vzít. Nebo lépe vyjádřit názor, že jejich role hájit ducha onoho pantakového společenství je společným zájmem a patří k věci. Navíc je to záležitost, která je právě na tom pomezí klub/trasy, tedy v místech, které dnes mají ještě větší význam, než tomu bylo dřív. Je to jistě záležitost k diskusi, ale otevírá širší problém.

Ten se týká lidí, kteří jsou ochotni a schopni dělat něco pro ostatní, kteří na sebe berou odpovědnost nejrůznějšího druhu a nosí kůži na trh. Je vázán nejen na různě projevovaná ocenění té práce, ale právě zda se jich zastaneme v podobných případech a nakonec i toho, jak omezíme rizika, která se na jejich činnost vážou. Má to řadu aspektů, ale uvedu jen dva: První se týká odchodu lidí z klubu, které následovaly po obdobných konfliktech a přešli jsme je mlčením. (Podotknu je, že to není můj případ a spíš mě odvedla preference zájmů.) v souvislosti navozených úvah mi to dnes připadá nefér a nepochybně je to škoda pro klub i společenství. Druhá se týká rizika pořádání akcí, mám teď na mysli zejména rizika finančního. Myslím, že bychom měli těm lidem, kteří přednesou reálné rozpočty, bychom jakousi garancí dávat měli a podpořit tak nové aktivity.

A nakonec jeden postřeh z jedničky, se kterým souhlasím, leč... Dostal se ke mě názor, že ti ochotní lidé dělají akce především pro svoje uspokojení. Alespoň za sebe říkám, že to (z jaké části) je pravda, a že je to otázka emocí, které je velmi snadné negovat nejen nastíněnými konflikty, ale třeba „vtipnou poznámkou“. A měli bychom dobře rozumět kritice, která nesměruje k těm lidem, ale k věcem samotným s cílem o nich přemýšlet a napříště se jich vyvarovat. Ale to je opětovně otázka toho prostředí, diskuse a důvěry.

Myslím, že bychom měli vytvářet prostor a podmínky pro všechny a myslím, že je jich víc, než kolik je jich na první pohled vidět. Patří k tomu snaha jak k užší spolupráci a nebo dokonce ke členství v klubu přitáhnout ty, kdo v něm kdysi byli, či z nějakých důvodů stojí mimo (a třeba pořádají výborné akce – viz letošní Spanilka). Nevím úplně (krom přímého oslovení) jak na to a napadá mě právě aktivita ta aktivita a klima v klubu, které jsem zmiňoval výše. Měli bychom se na lidi obracet se žádostí o spolupráci, o drobné příspěvky... tak tomu bylo a funguje to i dnes. Na jedničce to zabralo a teď mě v tom utvrdil Ivan, když vyjádřil příjemné překvapení nad faktem, že se mu ozvali téměř všichni, koho požádal o příspěvek pro Almanach.

8) Rozmanitost a autonomie (nikoliv „dvojdomek“).

Významnou a možná ne dost doceněnou roli v klubu sehrálo působení relativně autonomní skupiny s preferencí vyhraněných zájmů (horolezci, lidi kolem táborů). Dnes možná není situace tak vyhraněná a zřejmá, ale přesto mi připadá, že bychom měli o situaci uvažovat a případně přijít s iniciativou (jako před lety). *V té souvislosti mi jako typická připadá odlišnost mladých tras (No ≥ 20 (?)) se zájmy a schopnostmi, které je specifikují od nás starších. Je otázka o jakou formu autonomie by mělo jít (od užší spolupráce, přes nějakou formu samosprávy až po větší se otevření novým lidem – jak tomu v TAKu jeho rozkvětu bylo).* To co je rozhodující je ovšem přesvědčení zainteresovaných lidí (a nebo tras) o smysluplnosti takového konání/uspořádání, ochota do toho jít a také přijetí (formální autonomie) ze strany klubu.

Připadá mi, že tady není nic moc co dodat, snad jen dvě poznámky: Na základě úvah o aktuální situaci a adekvátní potřebě aktivit jsem iniciovali založení některých zájmových a relativně autonomních skupin. Snad jsem dokonce byl chvíli předsedou horoodílu (??), ale to není důležité, významnější je, že jsme přesvědčovali, snad i jemně tlačili na pilu. V souvislosti s dětmi a později s táborem (?) na to občas vzpomínával Štěpán. Ale ukázalo se to být smysluplné, samo to získalo to spontánní ohlas a ujala se toho svébytná skupina společně orientovaných lidí. Nikdo do toho těm lidem moc nekecal a oni to dělali a dělají dobře a dodnes oddíly přednášejí zpráva o činnosti.

Myslím, že to je pořád aktuální a jak věci vidím pak svébytnou skupinu představují právě mladí. Je vynikající, že v TAKu nacházejí zastřešení a společná zájem, ale zákonitě se odlišují – fyzickými dispozicemi, tak oblíbenou muzikou (?) vizí světa a pod. Situace je trochu jiná tím, že mají formované (tři ?) samostatné a trochu specifické zájmy. Mají ks obě blíž, ale nevím, zda vzájemná spolupráce má nějakou formu a tak trochu bych ji podněcoval. Třeba tak, že jim svěříme ty ‚podernierové‘ pantakovky, jak jsem zmiňoval úvodem. TAK by se o ně ve stávající podobě neměl starat a oni –pokud je budou zajišťovat budou muset kooperovat, někdo se té kooperace ujme... Nás starší pozvou, možná i k diskusi alternativních disciplin... Zda-li se formují v podobě a organizační podobě s autonomní nějak podobnou stávajícím oddílům je otázkou. Ale právě přes ty výhody individuálního (trasového) života v jednotě společenství příbuzných zájmů a přece jen podobných podmínek je šancí ne nepodobnou TAKu samotnému. také bych je podněcoval ke spolupráci s podobnými partami, či větší otevřenosti směrem k veřejnosti. Právě v tom je šance na přežití a rozvoj nejen jich samých, ale v nich i TAKu. Možná je někomu jedno, mě ale ne. A nepochybuji o tom, že tu autonomii, které se jim dnes případně dostane, vrátí ve chvíli, kdy se situace ocitne v opačném gardu. Jenomže by neměli mít pocit, že tlačíme na pilu a je jen na nich, zda tu příležitost využijí a na nás, zda a jak ji akceptujeme.

Jiná zájmově vyhraněná uskupení jsou sice v podobné situaci, ale já zatím žádná natolik vyhraněná nevidím.

9) Rovnost před...

Dříve vzpomínaná spontaneita se vzpírá formálnímu uspořádání a řízení, alespoň v těch byrokratických podobách, které známe z našich veřejných poměrů. Nicméně bychom neměli propadnout naivně liberálnímu ideálům typu „žít a nechat žít“. Společná činnost vyžaduje sdílení jistých principů (nikoliv pravidel!). Ty by měly dávat všem stejné zřetelně formulované příležitosti. Před těmi „bychom měli být rovni“ ve smyslu „rovnosti před zákonem“ (prosím ignorujte českou skutečnost). Budou-li jasně formulovány a dobrovolně / skutečně ctěny, postačí jich jen málo.

Už jsem se zmiňoval o jedničkové diskusi (nevnučuji jedničku, jen s ní mám spojenou jen mám konkrétní zkušenost, ostatně několikrát jsem už žebronil o rady zkušenosti odjinud) týkající se deklarace, ústavy či kodexu. Ty názvy jsou trochu velkohubé a podobně jako termín ‚lazaři‘ balancují na vystihují podstatu a ji nějak odlehčují (podobně jako současná termín ‚majitel‘). Každý z nich má trochu jiný význam a mě je nejméně blízký pojem kodexu, který tak či onak vymezuje chování. Bližší jsou mi deklarace jako vyjádření společné myšlenky, smyslu a odhodlání (viz výše) a ústava

jako soubor těch nezákladnějších principů. Máme sice stanovy, ale ty vymezují formální zásady (nutné mj. pro registraci) a nepostihují řadu neméně významných a stanovami nepostižených aspektů dění. Mám na mysli vymezení toho co je a co není důležité včetně některých postupů (sem patří třeba rozhodování o klíčové akci kterou je Stezka) a mají víc spontánní charakter. Trochu mi to připomíná rozdíl mezi právně zakotvenými principy a explicitním) zjevným, zřejmým – vyjádřením principů etických. ten rozdíl není úplně přesný, ale nejsem sto to v tuto chvíli výstižně popsat. Možná postačí o tom hovořit a zaštitit to humorem a nadsázkou, ale brát to za své. Ale přesto by měly být dostatečně a všem známé...

Skutečnost, že neznám stanovy, které byly nedávno zmiňovány je jistě mou chybou, ale ptám se, kdo je (mimo radu zná) a jak se k nim dostane. To je záležitost toho, co mám v té souvislosti na mysli – musí být

všem a kdykoliv přístupné (web?) a dostatečně dopředu známé. To vytváří ten prostor pro skutečnou svobodu, která není zaměňovaná za nejasnou demokracii ve smyslu rovnosti. Podle světového názoru se tomu říká ‚rovnost před Bohem‘, či ‚rovnost před zákonem‘, Takové principy by měly být dobrovolně, ale důsledně respektovanou autoritou, ke které se všichni vztahujeme (na rozdíl od rady a majitele a kohokoliv jiného). Jimi bychom měli poměřovat dění a také skutečné jednání, které rozptyluje pochybnosti a podpůrné vzájemnou důvěru. Nebude jednoduché je formulovat, shodnout se na nich a pak dosáhnout jejich přirozeného respektu. Ale myslím, že samotná diskuse o problémech bude krokem kupředu a ne zanedbatelným.

10) **Bez spojení není...** (velení).

Známy slogan poukazuje na problém vzájemné komunikace: Velení jako předávání příkazů je samozřejmě v TAKu absurdní. Z hlediska prostého předávání zpráv (vč. těch příkazů) postačí vhodná technologie, ale nezaručí, že si budeme opravdu rozumět. V klubu jsou na velmi dobré úrovni flexibilní prostředky pro komunikaci faktů (mail-list, www stránky), ale... Některé záležitosti nepatří na skupinový mail (dostane každý) a lépe jim vyhoví složka na www stránkách (otevíraných jen zájemci)... A co s těmi, kdo mají z jakýchkoliv důvodů omezený přístup k počítači? Našli bychom podobných otázek víc a tak jen jedna poznámka – jak funguje přenos informací z klubu na trasy (opětovně se objevuje role vedoucích tras a členů klubu) Pro formování už zmíněného prostředí potřebujeme víc než jen přenos zpráv, ale také diskusi, příběhy (pamatujete na Lauru?). A nejen technologii, ale společná setkávání (pár po-schůzových sezení v hospodě na kolejkách bylo velmi příjemných a podnětných).

Na konci desatera a pozdě večer už toho mám dost a navíc se mi zdá, že k tomu to bodu je podstatné řečeno výše a ostatní už bylo zmíněno v kontextu jiných bodů. Přesto alespoň trochu a zdůrazním opětovně nutnost víc hovořit, než psát maily... a prostá konstatování doplnit úvahami a příběhy. A přidám pár konkrétních námětů.

První se týká rad a zkušeností, které jsme různě získali a někdy i zaplatili praktickými zkušenostmi a můžeme je sdílet. Já jsem takovou rubriku nazval expert a podle ochotných spolupracovníků by to mohlo být nejen o těch zkušenostech, ale i o horách o dostupných podkladech pro přípravu cest... Na Spanilce jsme povídali s Mirkem Podolákem (chystá se do Grónska) a jeho zaujaly postřehy o vaříčích, zož je za oceánem něco jiného než na starém kontinentě. Ve hře co člověku pustí do letadla, zda volit plyn či bezin, a jaké jsou k mání bomby.... A o přínos tématu zhodnotili i přísedící u stolu (přestože se nechystají do Grónska). Zatímco vaříč je jen příklad, rubrika je námětem, kterých může být víc.

Druhá souvisí s vydáváním jakési ‚ročenky‘ - shrnutí toho podstatného co se událo, co se objevilo na stránkách... Možná doplněné o další záležitosti jako jsou názory na akce (a dění vůbec), podněty do budoucna a možná něco z historie a pokud trasy budou souhlasit i zajímavosti z jejich stránek. Na rozdíl od almanachu by to nemuselo dát tolik práce (většina podkladů by byla stejně k dispozici). V elektronické verzi by se DVD daly dát i nějaké fotky, doplnit to o uvažované aktivity a plán činnosti a je to poměrně levný, příjemný a užitečný dáreček na výročku.

Ale ta elektronická forma je už nastíněným problémem dostupnosti počítače a připojení internetu, kompatibility software a také reálných dovedností lidí. Měli bychom to zmapovat a reflektovat na stav – některý software se dá stáhnout, lze doporučit vhodné připojení, možná udělat pro zájemce kurz... ap.

A opak bychom se měli zajímat o ty co jsou mimo, to není jednoduché a zahrnuje celou plejádu možností a činností. od iniciování jakési sítě, pokračující přes telefony tam, kde končí internet (jistě to existuje, spíš by šlo prověřit spolehlivost a zda někdo nestojí mimo...). A pak bychom měli občas – a přinejmenším jednou ročně (jenom jim?) poskytnout základní materiál – možná stručný výtah z ročenky (Zpráva o stavu unie, přehled co bylo a co bude...). Já vím, kdo to udělá, ale o tomu už šla řeč dříve.

Snad jednu jedinou poznámku navíc: Samotné představy nepřinesou úspěch, pokud nebudou naplněny (způsobem, který se objeví při jejich naplňování). Adekvátní úsilí je během na další trať a mine se cíle bez podpory (větší části) klubu angažovanosti zaujatých lidí. A jsem přesvědčen, že se bezprostředně nedotknou těch, kdo je nesdílejí, tedy až na to, že pokud se zdaří je alespoň z části realizovat, budou z výsledků profitovat. Víím, že jsou jen nadějí. Za pokus (mi/nám) to stojí.